

Zaustavljene strukture

Horvat, Mia

Master's thesis / Diplomski rad

2023

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **Josip Juraj Strossmayer University of Osijek, Academy of Arts and Culture in Osijek / Sveučilište Josipa Jurja Strossmayera u Osijeku, Akademija za umjetnost i kulturu u Osijeku**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:251:007242>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-30**

Repository / Repozitorij:

[Repository of the Academy of Arts and Culture in Osijek](#)

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU
ODSJEK ZA VIZUALNE I MEDIJSKE UMJETNOSTI
SVEUČILIŠNI DIPLOMSKI STUDIJ VIZUALNA UMJETNOST

MIA HORVAT

ZAUSTAVLJENE STRUKTURE

DIPLOMSKI RAD

MENTOR: prof. art. Vladimir Frelj
SUMENTOR: doc. art. Kristina Marić Ložušić

Osijek, 2023.

SVEUČILIŠTE JOSIPA JURJA STROSSMAYERA U OSIJEKU
AKADEMIJA ZA UMJETNOST I KULTURU U OSIJEKU

IZJAVA O AKADEMSKOJ ČESTITOSTI

kojom ja Mia Horvat potvrđujem da je moj diplomski rad pod naslovom *Zaustavljene strukture* te mentorstvom prof.art. Vladimir Frelih rezultat isključivo mojega vlastitog rada, da se temelji na mojim istraživanjima i oslanja na objavljenu literaturu kao što to pokazuju korištene bilješke i bibliografija. Izjavljujem da niti jedan dio diplomskog rada nije napisan na nedopušten način, odnosno da nije prepisan iz necitiranog rada, pa tako ne krši ničija autorska prava. Također izjavljujem da nijedan dio ovoga završnog/diplomskog rada nije iskorišten za bilo koji drugi rad pri bilo kojoj drugoj visokoškolskoj, znanstvenoj ili radnoj ustanove.

U Osijeku, 15.12. 2023.

Potpis

SAŽETAK

U radu *Zaustavljene strukture* analizirat ćemo moje umjetničko djelo, koje je nastalo pod utjecajem radoznalosti, eksperimentiranja i tehničkog znanja koje sam razvijala tijekom protekle tri godine na fakultetu.

Rad se sastoji od tri slike na medijapanu, realizirane tehnikom spajanja karakteristika grafičke i slikarske umjetnosti radi postizanja željene atmosfere crnog filma. Za stvaranje takve atmosfere najprikladnija je slikarska tehnika chiaroscuro, koja oblicima i motivima pridodaje trodimenzionalnost putem igre svjetla i sjene. Ovaj rad naglašava potrebu za dubljim introspektivnim razmatranjem vlastitog doživljaja i iskustva kroz istraživanje svih mogućnosti slikarstva i grafičke tehnike akvatinte, te spoja te dvije tehnike u cjelinu.

Ključne riječi: slikarstvo, akvatinta, film noir, chiaroscuro

SUMMARY

In the work *Paused Structures* we will analyze my artistic creation, which emerged under the influence of curiosity, experimentation, and technical knowledge I developed over the past three years at the university.

The work consists of three images on medium-density fiberboard, realized through the technique of merging characteristics of graphic and painterly arts to achieve the desired atmosphere of film noir. The spirit of this atmosphere is most naturally suited to the chiaroscuro painting technique, which imparts three-dimensionality to forms and motifs through the depiction of light and shadow. This piece emphasizes the need for a deeper introspective consideration of one's own experiences through the exploration of various possibilities within the realms of painting and the graphic technique of aquatint, as well as the fusion of these two techniques into a cohesive whole.

Keywords: painting, aquatint, film noir, chiaroscuro

Sadržaj

1. UVOD	1
2. FILM NOIR	2
2.1. FILM NOIR U LIKOVNOJ UMJETNOSTI	3
2.2. MARTHA DIAMOND	4
2.3. MARTA LECH	6
2.4. BILL ARMSTRONG:INFINITY SERIES	7
3. OSOBNA INTERPRETACIJA	11
4. UMJETNIČKI PROCES PREMA DUBINI I KONTRASTU	12
5. ZAUSTAVLJENE STRUKTURE	14
6. ZAKLJUČAK	19
7. POPIS LITERATURE	20
8. POPIS ONLINE IZVORA	21
9. POPIS SLIKOVNIH MATERIJALA	22

1. UVOD

Rad *Zaustavljene strukture* sastoji se od tri slike na medijapan pločama dimenzije 90 x 160 cm nastale trogodišnjim eksperimentiranjem i učenjem. Baš poput mojih ranijih radova i ovaj je protkan intimnim doživljajima, odnosno nenametljivom osjećajnošću. Eksperimentiranjem sa različitim materijalima i tehnikama na satovima iz kolegija Grafike shvatila sam da tehnika akvatinte najviše nudi ono za čime sam težila. Postizanje jakih kontrasta svjetla i sjene itekako je moguće igranjem sa ovom tehnikom te sam htjela taj potencijal tehnike akvatinte prenijeti i na svoje slike. Nakon nekoliko neuspjelih pokušaja shvatila sam da je zapravo jako jednostavno. Stoga sam odabrala grafičku tehniku akvatinte i prenijela ju na ploču koristeći akrilnu boju za beton. Za umjetnika, izazov često leži u spajanju različitih tehničkih vještina s kreativnim ambicijama kako bi se postigla harmonija između izražavanja i tehničke izvedbe. U mom slučaju, to je rezultiralo stvaranjem likovnog djela koje je inspirirano fotografijama prozora iz bakine kuće - prostora kojem pripisujem duboku sentimentalnu vrijednost iz vlastitog djetinjstva. U ovom radu detaljno ću istražiti proces stvaranja tog umjetničkog djela, počevši od konceptualnog pristupa i odabira tehnike, sve do finalnog izgleda i poruke koju djelo prenosi.

Ovaj rad predstavlja moj kreativni izraz i nadam da će gledateljima prenijeti istu strast i uzbuđenje koje sam osjećala tijekom stvaranja.

2. FILM NOIR

Kritičari često opisuju klasično razdoblje noira kao vremenski okvir od 1941. do 1958. godine, koje počinje s John Hustonovim "The Maltese Falcon" i završava s Orson Wellesom u "Touch Of Evil", dvama izvanrednim remek-djelima noira. (Conrad i Porfirio, 2005).

Klasični film noir¹ obiluje prepoznatljivim karakteristikama koje su lako uočljive: konstantnim kontrastom između svjetla i sjene, upotrebom nekonvencionalnih kutova snimanja, te izazovnom kompozicijskom ravnotežom u kadrovima i scenama. Primjerice, često ćete primijetiti da likovi zauzimaju neobične i provokativne pozicije unutar kadra. Međutim, osim ovih tehničkih aspekata, postoje i duboke tematske komponente koje definiraju film noir. To uključuje okretanje k tradicionalni, vrijednostima i pripadajuću moralnu dvosmislenost. Često se dogodi da protagonist priče, koji se obično percipira kao pozitivan lik, donosi moralno upitne odluke. Također, prisutni su osjećaji otuđenja, paranoje i cinizma, dok se kriminal i nasilje često pojavljuju kao glavni elementi priče. Važno je napomenuti da gledatelj često doživljava osjećaj dezorijentacije, a to se djelomično postiže upotrebom navedenih filmskih tehnika (Spicer, 2002).

Svijet noira preplavljen je tamnom, zlokobnom i nesigurnom atmosferom, u kojoj pojedinci često doživljavaju strah i paranoju. Glavni junaci noira često su ljudi koji se osjećaju izolirano, često emocionalno poremećeni muški antiheroji, i njihovi partneri, obmanjujuće femme fatale² (Spicer, 2002).

Osjećaji nepovjerenja, straha, očaja i paranoje (koji su se vizualno izražavali kroz nisku rasvjetu i jake kontraste) bili su jasno prepoznatljivi u filmovima noira odražavajući period Hladnog rata. Kriminalne, nasilne i često pohlepne perspektive antiheroja u noir filmu bile su metafora društvenih zala sa dubokim moralnim konfliktima, osjećajem nepravde i besmisla. Rijetko su se, u ovakvim filmovima, pojavljivali sretni ili optimistični krajevi.

Neki od paradigmatičkih primjera klasičnih filmova noira uključuju "Double Indemnity" (Billy Wilder, 1944), "The Postman Always Rings Twice" (Tay Garnett, 1946), "The Big

¹ doslovno 'crni film' na francuskom jeziku

² izraz na francuskom doslovnog prijevoda 'smrtonosna žena' te označava personifikaciju ljudske požude i opojne privlačnosti (Mainon i Ursini, 2009)

Sleep" (Howard Hawks, 1946) i "Out of the Past" (Jacques Tourner, 1953) (Conrad i Porfirio, 2005) (Spicer, 2002). Širok raspon filmova odražavao je napetosti i nesigurnosti tog vremenskog razdoblja tijekom Drugog svjetskog rata i Hladnog rata te se time suprotstavljao optimizmu Hollywooda i njegovim mjuziklima i komedijama.

2.1. FILM NOIR U LIKOVNOJ UMJETNOSTI

Film noir, kao filmski žanr svojim karakteristikama i specifikacijama itekako je imao utjecaj na likovnu umjetnost. Njegove duboke sjene i jako izražene kontraste, te motive koji su specifični za ovu vrstu filma, možemo vidjeti na radovima mnogih umjetnika danas. Jako izraženi kontrasti svjetla i sjene karakteristični su za tehniku *chiaroscuro*. Chiaroscuro tehnika je koja se koristi u likovnim umjetnostima kako bi se predstavila svjetlost i sjena koje definiraju trodimenzionalne oblike, te je krajem 15.st. postala osnovna tehnika za mnoge slikare. Chiaroscuro ključan je pojam umjetnosti filma noir baš zbog svojih karakteristika i izuzetnih kontrasta svjetla i sjene.

Noir predstavlja jednu od velikih inspiracija za umjetnike i ilustratore koji se bave crtanjem stripova, kao na primjer, umjetnik Shawn Martinbrough koji je napisao i knjigu *How to draw noir comics: The art and technique of visual storytelling* o tome kako crtati noir stripove tradicionalnim metodama. Umjetnik je poznat po svojim stripovima koji imaju odlike vizualnog stila noir filma te su neki od njegovih likova završili i u konačnim filmovima *Deadpool*, *Batman: Gotham Knights* kao i u televizijskim emisijama: *Gotham* i *Batwoman*.

USING BLACK

The use of black can emphasize action by isolating characters and drawing the reader's attention to a key area.

For example, imagine that your script calls for one character to leap through the air to attack another in an underground sewer system.

If you drew the character leaping out of complete darkness it would appear more ominous and threatening, since you have not established for the reader the attacker's point of origin. You could then draw the same scene but add a background of rusted pipes and a brick wall. This would be interesting as well but less dramatic, because you are not leaving anything to the viewer's imagination.

Also, backgrounds can remove the focus from what is happening in the foreground. I recommend using black backgrounds sparingly and only if they can be justified with the location in the script you are following. You would be more likely to find shadows in a sewer or a night-time setting than inside of a department store or city bus.

Think of it like this: if you use a black background in panel 1, reward the viewer with detailed backgrounds in panels 2 and 3.

Here are two examples of using various angles and controlling shadow and light for optimum dramatic effect in this scene from *The Mortlocks*. Also note how the action is choreographed and designed in each panel to draw the reader's eye to the next panel.

Slika 1. Shawn Martinbrough, 2007, stranica iz knjige: *How to draw noir comics: The art and technique of visual storytelling*

2.2. MARTHA DIAMOND

Martha Diamond, umjetnica rodom iz New Yorka, ističe se svojom predanošću tematici grada koji često prožima većinu njezinih umjetničkih djela. Ono što me posebno impresionira nije samo sam motiv njezinih radova, već i dubok dojam koji njezine slike ostavljaju. Njezin nekonvencionalan pristup slikanju, koji mnogi opisuju kao "čudan", postaje očigledan tek s vremenom. Važno je shvatiti da je upravo taj nekonvencionalni pristup ključan dio njezine umjetničke izražajnosti, a spoznaja o tome dolazi dvostruko. Prvo, brzo se očaramo bojom i svjetlom koje stvaraju dramatične kontraste, a potom polako otkrivamo kompleksnost i ozbiljnost njezinog grafičkog izraza. Diamondine slike, svojom dramatičnošću i snažnim kontrastima, pridobivaju našu pažnju, naglašavajući boju kao prvobitni dojam, da bismo tek kasnije produbili razumijevanje njezine sofisticirane umjetničke poruke.

“Formalističko sredstvo koje koristim - poznati subjekt u radikalno generaliziranom ili uređenom tretmanu. Prepoznatljivost ili poznatost navodi gledatelja da traži očekivane detalje. Detalji nisu prisutni, pa pažljivije promatrate boju i samu sliku. Počinjete razlikovati boju, izvedbu, sliku, ideju, očekivanja i samog sebe.”³

Slika 2. Magenta Plains⁴, January 13 – February 17, 2021, Martha Diamond, 1980-1989

³ <https://marthadiamondtrust.org/>

⁴ Magenta Plains je suvremena umjetnička galerija smještena na donjoj istočnoj strani New Yorka.
<https://www.contemporaryartlibrary.org/project/martha-diamond-at-magenta-plains-new-york-15767/2>

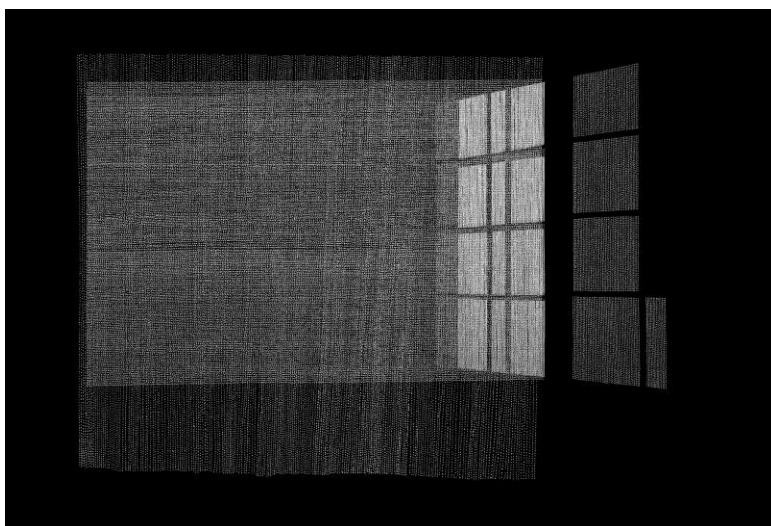

Slika 3. Martha Diamond, 1982, *City Suite*

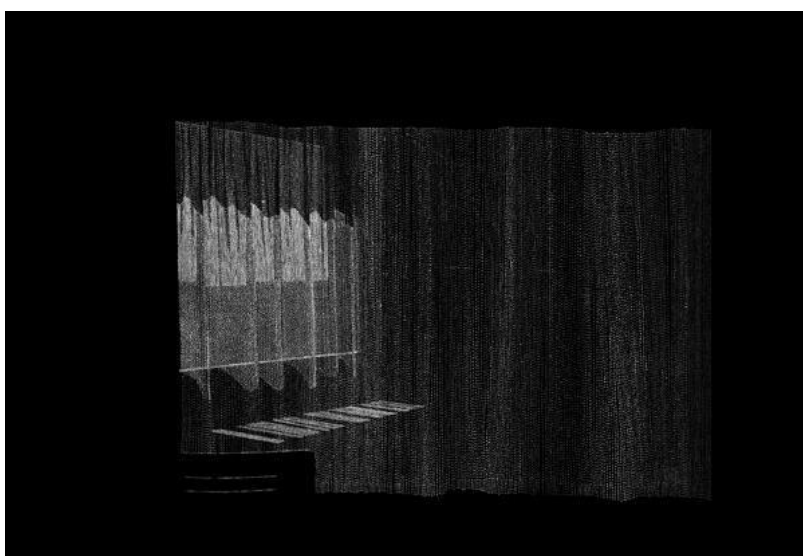
2.3. MARTA LECH

Akromatski linorezi poljske umjetnice Marte Lech temelje se na ocrtavanju objekata i interijera putem snopa prekidanog bijelog svjetla. Ona precizno zahvaća zrake svjetla u matrici te ih opisuje bijelim crtama koje pažljivo ocrtavaju prostor i objekte na crnoj podlozi. U svojim radovima stalno kruži oko motiva svjetla, te stvara situacije u kojima svjetlo stvara iluziju mjerljive i prebrojive strukture. Njezin interes usmjeren je na stvaranje slike oslobođene pripovijedanja, fokusirane na oblik i estetsko iskustvo koje s time dolazi. Iako njezin pristup radu, s obzirom da u njega ne unosi suviše emocija ili priču, ne mogu povezati sa svojim, prilikom istraživanja njezini izrazito kontrastni i akromatski radovi privukli su moju pažnju te sam se mogla povezati sa samim motivom i ljubavi prema prikazu svjetla kao ključnog elementa cijele ideje.⁵

⁵ <https://www.asp.wroc.pl/en/academic-staff/lech-marta>

Slika 4. Marta Lech, 2019, *25.10*,

Slika 5. Marta Lech, 2019, *19.04*.

2.4. BILL ARMSTRONG:INFINITY SERIES

Fotografija nije samo statički prikaz u prostoru, već slika koja svojim prikazom, veličinom, postavom i interakcijom s okolnim elementima oblikuje prostor (Šuvaković, 2005). Uzimajući u obzir da je fotografija ključna komponenta mog rada, jer ona predstavlja skicu po kojoj nastaju slike, htjela bih istaknuti umjetnika čije fotografije imaju velik utjecaj na mene i moje umjetničko stvaralaštvo. Umjetnik Bill Armstrong, porijeklom iz New Yorka, poznat je po svojim zamućenim fotografijama u boji.

Armstrongova serija fotografija *Infinity* predstavlja opsežno umjetničko djelo koje je dokumentirao od 1997. godine. Ova serija obuhvaća raznolika umjetnička djela, od figurativnih do apstraktnih, a stvara ih korištenjem jedinstvenog postupka fotografiranja pronađenih slika potpuno izvan fokusa, pri čemu je fokusni prsten kamere postavljen na beskonačnost.⁶ Njegove fotografije imaju karakterističan izgled, ekstremno su zamućene, ali opet dovoljno jasne da se na njima može prepoznati motiv. Ovim načinom fotografiranja Armstrong nas vodi kroz svijet između stvarnog i utopijskog, gdje samog promatrača navodi na pitanje identiteta, gdje ništa nije definirano, sve lebdi u sferi neznanja i pitanja. Ovaj osjećaj koji njegove fotografije izazivaju bih povezala sa osjećajem tjeskobe i nelagode u noir filmu. Fotografije iako su u boji, često veoma vibrantnoj, vrlo sličan osjećaj bude u nama kao i tamni, crni, kontrastni vizuali koje povezujemo sa noir filmom. Umjetnika sam izdvojila najviše zbog osjećaja koji bude njegove fotografije, naizgled toliko zbunjujuće i utopijske, a opet toliko jasne. Uspoređujući njegove fotografije sa svojim shvatila sam da oboje težimo istom cilju, izazvati određeni osjećaj pitanja u promatraču, te mislim da, iako su njegove fotografije u boji, oboje postizemo ono što je zamišljeno.

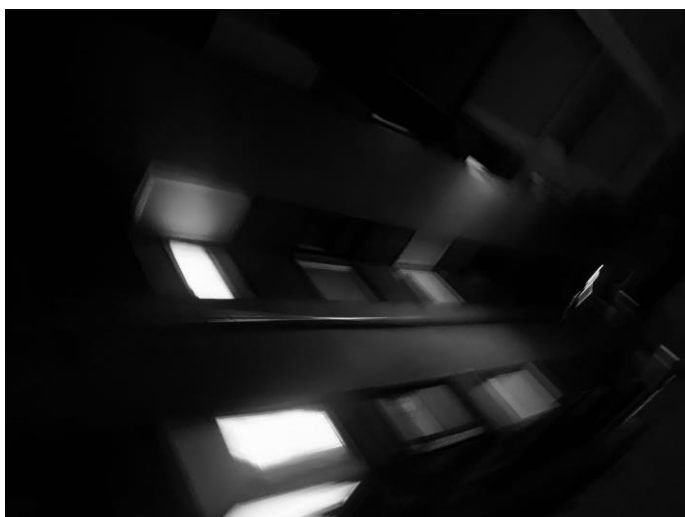
⁶ <https://hackelbury.co.uk/artists/31-bill-armstrong/biography/>

Slika 6. Bill Armstrong, 2019, *Falling Through History: After 10th Century Manuscript, The Battle of the Souls*, fotografija

Slika 7. autorsko djelo, fotografija, 2022.

Slika 8. autorsko djelo, fotografija, 2022.

Bill Armstrong direktno se povezuje i sa umjetnosti noir filma. Fotografije su mu s vremenom postajale sve mračnije i misterioznije te je kasnije napravio i seriju povezanu sa estetskim vizualima noir filma. *Apparition*, portfolij je fotografija iz neprekidnog serijala *Infinity series* na kojemu radi od 1997. godine. Fotografije su namjenjene uhvatiti prolazne "posjete" iz svijeta duhova, vizije koje se mogu pojaviti u snovima. Neke fotografije predstavljaju tamne, jezive vizije, dok su druge prikaz nade i duhovne prisutnosti. One su nastale nedugo nakon smrti njegova oca te ovom serijom predstavlja osobni pokušaj suočavanja sa hororom smrti i nadom za iskupljenje.

Slika 9. Bill Armstrong, 2005, *Infinity series: Apparition*, fotografija

3. OSOBNA INTERPRETACIJA

Tijekom studija primjetila sam da, nesvjesno, svojim slikama dajem karakteristike noir filma te sam se odlučila više upustiti u taj svijet i slikama jasno i s namjerom dati atmosferu i estetiku koju prenosi noir film. Namjera mi je bila da, dok publika promatra moje slike, u njima one izazovu osjećaje koje budi i taj žanr filma. Postizala sam to sa nestabilnim kompozicijama, često izvan središta, visokim kontrastom i jakim osvjetljenjem. Nakon eksperimentiranja u slikarstvu taj dio atmosfere sam uspjela prenijeti i u svoje fotografije.

Nikad nisam previše odstupala od prenošenja svojih osobnih doživljaja u svoje radove. Uvijek sam nastojala da se u njima krije barem dio sentimentalne vrijednosti te sam to postizala na radovima prikazujući motive i mjesta gdje sam odrastala ili gdje trenutno prebivam, uzimajući u obzir komponente i odlike vizije koju želim postići. Tako sam u ovom diplomskom radu *Zaustavljene strukture* fotografirala dio kuće u kojoj sam provela većinu

svog djetinjstva. Razmišljajući o tome kakav doživljaj želim prenijeti odlučila sam se za jednu vrlo mračnu sobu na prvom katu kuće gdje se nalazi balkon i s time balkonska vrata i prozori koji na sebi imaju rebrasta sjenila za prozore. Takvi motivi predmeta, koji sprječava ulazak sunca u prostoriju na prozorima, učestalo se povezuju sa noir filmom.

4. UMJETNIČKI PROCES PREMA DUBINI I KONTRASTU

Tijekom treće godine svog preddiplomskog studija, stekla sam značajnu autonomiju u izražavanju. Kroz istraživanje i prakticiranje slikarstva, razvila sam viziju koja me potaknula na inovativan korak: spajanje karakteristika grafičkog smjera, kojeg sam izabrala za svoj diplomski studij, s umjetnošću slikanja, koja me oduvijek duboko inspirirala. Ova sinteza umjetničkih disciplina otvorila je prostor za stvaranje nečeg jedinstvenog i originalnog. S obzirom na moje dosadašnje iskustvo u radu s tehnikom akvatinte u okviru grafičke umjetnosti, željela sam proširiti svoje horizonte i primijeniti tu tehniku na većim formatima izvan klasičnog okvira grafike. Zbog određenih limitacija grafičke umjetnosti, većinom dimenzija koje određuju ploče korištene za izradu akvatinte, kroz istraživanje i eksperimentiranje došla sam do rješenja kojim sam doslovno prenijela tehniku akvatinte na veliki format. To sam postigla koristeći se sa znanjem steknutim o samoj tehnici akvatinte te sam, umjesto da ploču prekrivenu sa trakom stavim u kiselinu, ploču prekrila slojem razvodnjene boje, te s time postigla vrlo sličan rezultat koji se dobije sa tehnikom akvatinte. Sami kraj izrade rada također bi se mogao usporediti sa izradom akvatinte, baš zbog čistog neznanja o tome kako će djelo izgledati sve do samog kraja.

Slika 10. Autorski rad, *Slika "1"*, akrilna boja za beton na medijapanu, 2019.

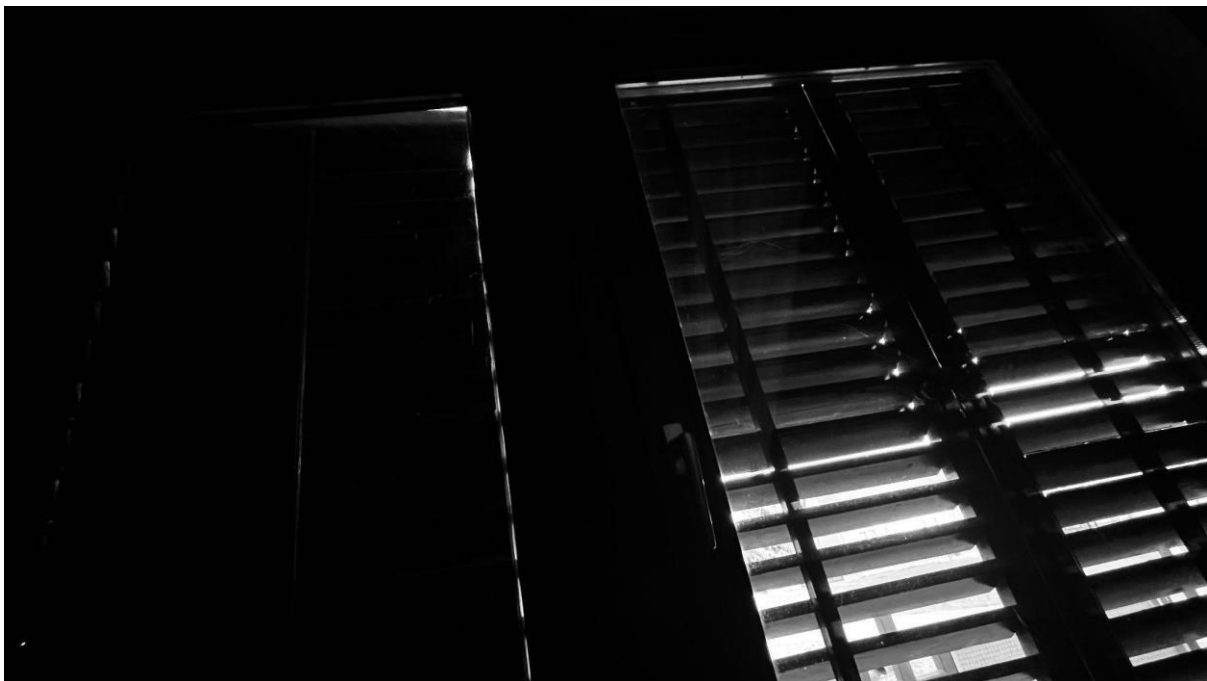

Slika 11. Autorski rad, *Slika "2"*, akrilna boja za beton na medijapanu, 2019.

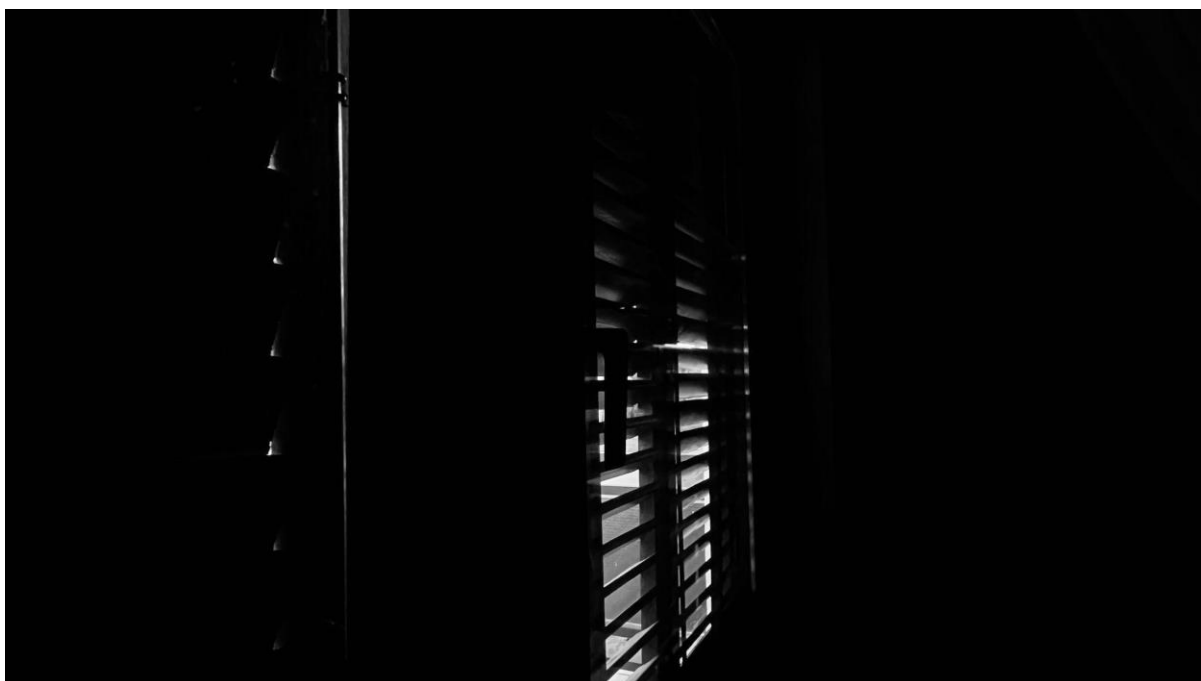
Slikanje na medijapan ploči mi je bilo poznato od ranijih iskustava te sam bila zadovoljna rezultatom u svom Završnom radu, zbog sirovog izgleda ploče. Slike 4. i 5. fotografije su mojih radova sa treće godine fakulteta, to su prva dva rada kojima sam započela proces istraživanja i učenja o ovom načinu slikarstva. Kroz svoju umjetničku praksu, oduvijek sam se bavila stvaranjem slika iz vlastitih fotografija, kojima bi kasnije pridavala osobnu interpretaciju i prilagođavala ih kako bi održavale moju originalnu viziju.

5. ZAUSTAVLJENE STRUKTURE

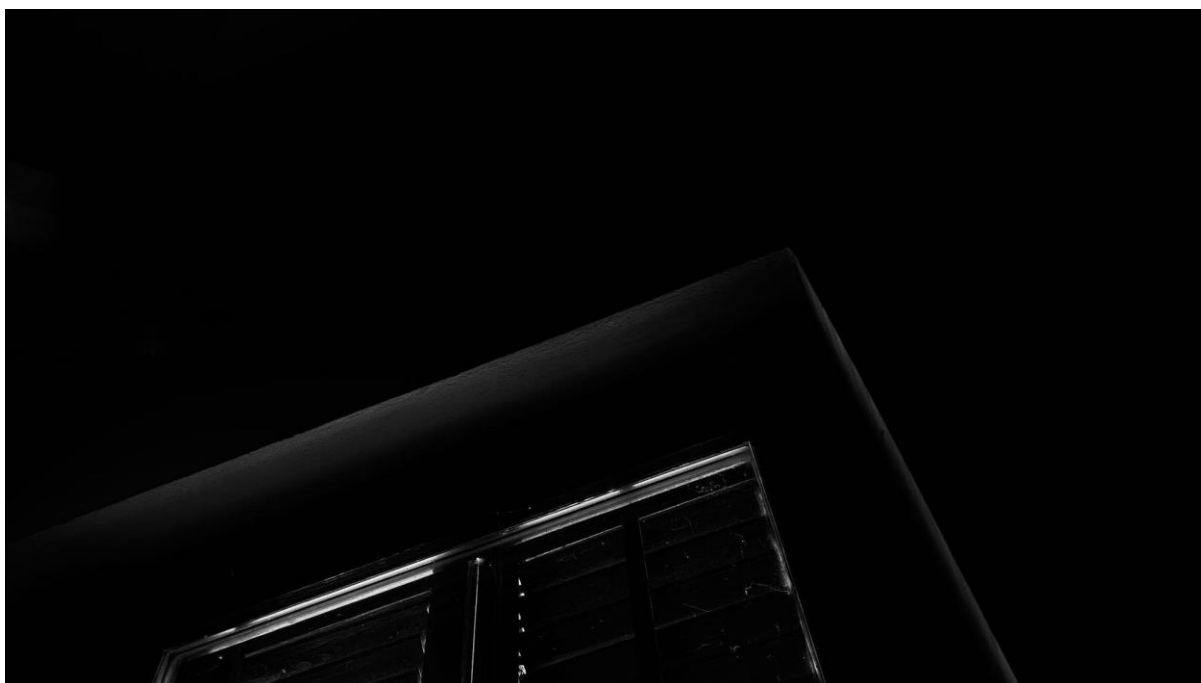
Prvi korak u realiziranju ovog rada bio je odabir fotografija koje bi kasnije prenijela na medijapan. Ključno je odabrati fotografije koje imaju jasnu razliku između svjetlijih i tamnijih dijelova kako bi se postigao željeni kontrast. Osim toga, iznimno je važno prilagoditi veličinu slike prema dimenzijama ploče.

Slika 12. Autorska fotografija, skica za diplomski rad, fotografija, 2023.

Slika 13. Autorska fotografija, skica za diplomski rad, fotografija, 2023.

Slika 14. Autorska fotografija, skica za diplomski rad, fotografija, 2023.

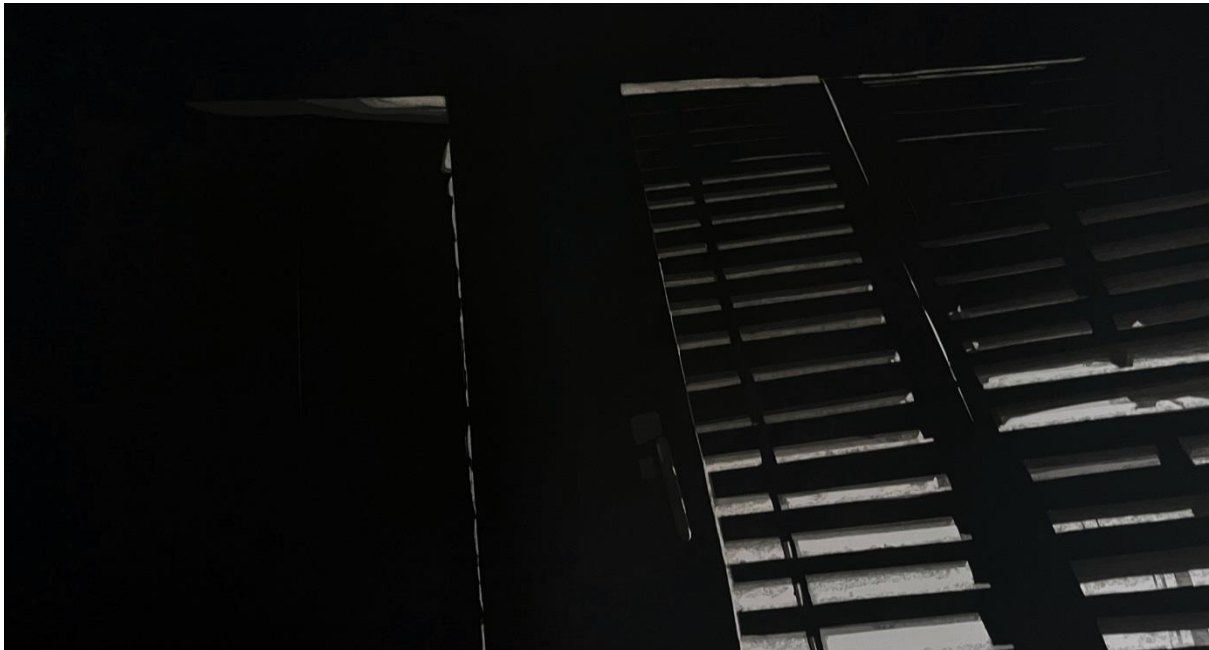
Izabrala sam tri fotografije koje su svojim vizualima i karakteristikama odgovarale mojoj autorskoj viziji. Fotografije na slici 6,7 i 8. imaju specifične odlike nelagodne i iskrivljene perspektive karakteristične noir filmu, također, sve tri fotografije imaju iznimno jak kontrast.

Nadalje, odlučila sam se za ploče omjera 16:9, točnije dimenzija 90 x 160 cm. To je format filmske vrpce čija širina omogućuje bolje prikazivanje šireg vidnog polja te je populariziran zbog dobre prilagođenosti na širokim televizijskim ekranima i monitorima, što omogućuje gledateljima da vide sliku bez crnih pruga na vrhu i dnu zaslona. Izabrala sam baš taj format zbog namjere da unesem filmski aspekt u svoja umjetnička djela i uspostavim povezanosti sa estetikom noir filma i karakterističnom atmosferom koja ga prati. Tek me u kasnijim fazama svog umjetničkog djelovanja počela interesirati atmosfera i doživljaj noir filma te sam težila tome da moje slike prenose atmosferu specifičnu ovoj vrsti filma te sam htjela to odraziti i u svom diplomskom radu.

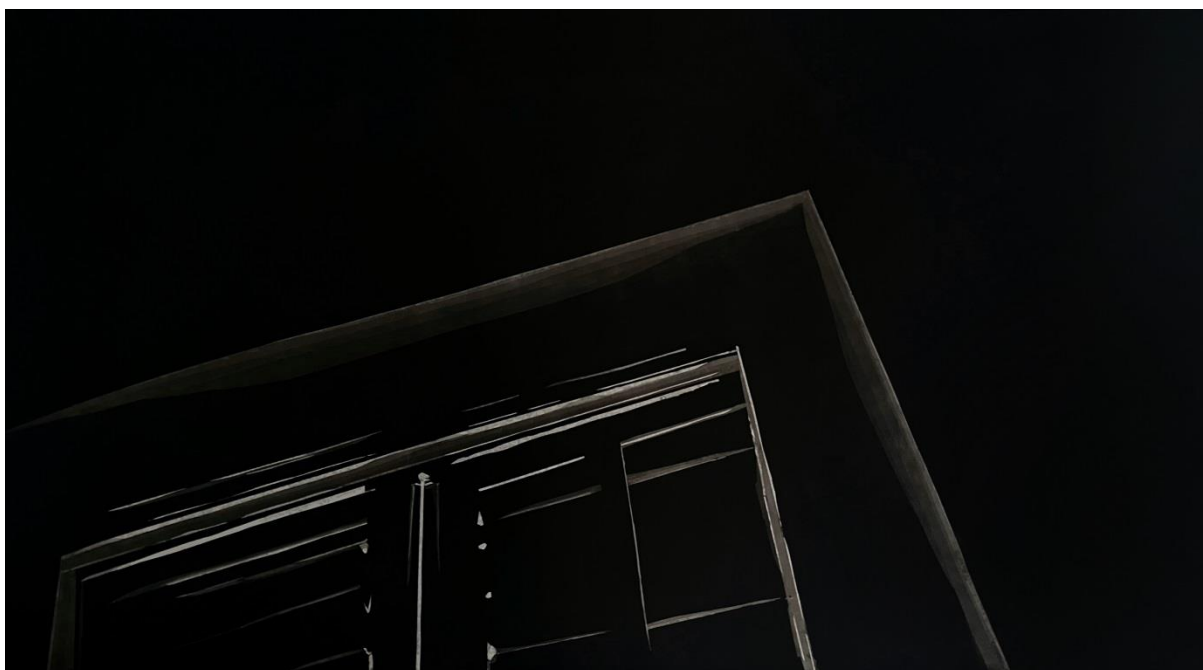
Nakon što su fotografije izabrane i pripremljene, prethodno izrezane ploče odabrane dimenzije prepariram sa slojem razrijeđene bijele betonske boje. Nakon skiciranja fotografije na ploču slijedi proces upotrebe ljepljive trake. Ljepljivu traku pažljivo postavljam na dijelove fotografije koji su najsvjetliji. Traka služi kao zaštita, pomaže u postizanju preciznih granica između svjetlijih i tamnijih tonova te omogućuje da se koncentriram na ostale tonove i postepeno gradim kontrast. Nakon što su svijetli dijelovi prekriveni trakom prelazim preko cijele ploče sa slojem dosta razrijeđene crne betonske boje, za ton tamnije od prelijepjenog tona. Betonska boja, sama po sebi, dosta je rijetka, te ju je lako miješati sa vodom i tako razrjeđivati. Ona također ima poseban mat izgled kada se osuši, što sam primjetila da je odlično u ovom slučaju jer slici daje posebnu dubinu i tamu. Ponavljam postupak sa svakim tonom na fotografiji i postupno dodajem tamnije tonove. Počinjem s tonom koji je nešto tamniji od prelijepjenog dijela i postupno krećem prema najtamnijoj crnoj boji. Kada sam sigurna da se zadnji sloj crne boje osušio, pažljivo odljepljujem zaljepljene trake koje otkrivaju svjetlije dijelove i tek tada vidim svoj konačni rad.

Kroz svoje umjetničko stvaralaštvo, oduvijek me privlačio snažan kontrast između crne i bijele boje, svjetla i sjene. Otkrićem ove tehnike slikanja napokon sam uspjela postići ono što sam oduvijek težila - istražiti i postići taj intenzivan kontrast koji može stvoriti dubinu i

atmosferu u umjetničkim djelima. Ova tehnika omogućuje mi da izrazim svoje kreativne vizije na način koji dosljedno reflektira moju umjetničku strast prema jakim kontrastima između svjetla i sjene i snažnog atmosferskog doživljaja koji donosi crni film u svojoj potpunosti.

Slika 15. Diplomski rad *Zaustavljene strukture*, akrilna boja za beton na medijapanu, 2023.

Slika 16. Diplomski rad *Zaustavljene strukture*, akrilna boja za beton na medijapanu, 2023.

Slika 17. Diplomski rad *Zaustavljene strukture*, akrilna boja za beton na medijapanu, 2023.

6. ZAKLJUČAK

U ovome radu duboko sam uronila u proces stvaranja likovnog djela *Zaustavljene strukture* nastalog pod utjecajem trogodišnjeg eksperimentiranja i učenja te sam razvila svoj prepoznatljiv kreativni izraz koji kombinira tehničku virtuoznost s sentimentalnom vrijednošću.

Eksperimentiranje s različitim materijalima i tehnikama grafike otvorilo mi je vrata spoznaji da tehnika akvatinte pruža ono što sam tražila - snažni kontrast svjetla i sjene, međutim limitirala je odabir konačnih dimenzija rada. Stoga sam odlučila tu ideju prenijeti na veće formate, ali put do postizanja željenih rezultata nije bio bez izazova. Kroz nekoliko neuspjelih pokušaja shvatila sam kako je jednostavno prenijeti grafičku tehniku akvatinte na ploču pomoću slikarskih materijala. Izazov spajanja tehničkih vještina s kreativnim ambicijama rezultirao je nastankom likovnog djela inspiriranog fotografijama prozora u bakinoj kući. Tijekom istraživanja, razmatrala sam konceptualni pristup, odabir tehnike, te sam proces stvaranja dovela do finalnog izgleda i poruke koju djelo prenosi.

Ovaj rad ne predstavlja samo moj kreativni izraz već i duboko osobnu vezanost prema prostoru koji nosi sentimentalnu vrijednost iz mog djetinjstva. Kroz svoje djelo, nadam se prenijeti gledateljima istu strast i uzbuđenje koje sam osjećala tijekom stvaranja, potičući ih na dublje razumijevanje i emotivnu povezanost s umjetničkim djelom.

7. POPIS LITERATURE

1. Conrad, M., Porfirio, R., *The philosophy of film noir*, 2006., Lexington
2. Spricer, A., *Film Noir*, 2002., London
3. Šuvaković, M., *Pojmovnik suvremene umjetnosti*, 2005., Zagreb

8. POPIS ONLINE IZVORA

1. Filmsite

URL <https://www.filmsite.org/filmnoir.html>

Pristup: 15.09.2023.

2. Hackelbury Fine Art Gallery

URL <https://hackelbury.co.uk/artists/31-bill-armstrong/biography/>

Pristup: 15.09.2023.

3. Aperture

URL <https://aperture.org/editorial/interview-with-bill-armstrong/>

Pristup: 15.09.2023

4. Martha Diamond Trust

URL <https://marthadiamondtrust.org/>

Pristup:06.12.2023.

5. Stewart & Stewart

URL <https://www.stewartstewart.com/martha-diamond>

Pristup:06.12.2023.

6. Magenta Plains

URL <https://magentaplains.com/artists/martha-diamond>

Pristup:06.12.2023.

7. Splitgraphic

URL <https://www.splitgraphic.hr/marta-lech-poljska/?lang=en>

Pristup:06.12.2023.

7. Marta Lech Wordpress

URL <https://martalech.wordpress.com/portfolio/>

Pristup:06.12.2023.

8. The Eugeniusz geppert Academy of art and design in Wroclaw

URL <https://www.asp.wroc.pl/en/academic-staff/lech-marta>

Pristup:06.12.2023.

9. POPIS SLIKOVNIH MATERIJALA

Slika 1. Shawn Martinbrough, 2007, *How to draw noir comics: The art and technique of visual storytelling*

Izvor: <https://shawnmartinbrough.com/publications-2/how-to-draw-noir-comics/>

Slika 2. Magenta Plains, Siječanj 13- veljača 17, 2021, Martha Diamond, 1980-1989

Izvor: <https://www.contemporaryartlibrary.org/project/martha-diamond-at-magenta-plains-new-york-15767/2>

Slika 3. Martha Diamond, 1982, *City Suite*

Izvor: <https://marthadiamondtrust.org/>

Slika 4. Marta Lech, 2019, 25.10.

Izvor: <https://martalech.wordpress.com/portfolio/>

Slika 5. Marta Lech, 2019, 19.04.

Izvor: <https://martalech.wordpress.com/portfolio/>

Slika 6. Bill Armstrong, 2019, *Falling Through History: After 10th Century Manuscript, The Battle of the Souls*

Izvor: <https://www.billarmstrongphotography.com/apparition>

Slika 7. Autorski rad, fotografija, 2022.

Izvor: autorica

Slika 8. Autorski rad, fotografija, 2022.

Izvor: autorica

Slika 9. Bill Armstrong, 2005, *Infinity series: Apparition*

Izvor: <https://www.billarmstrongphotography.com/falling-through-history>

Slika 10. Autorski rad, *Slika "1"*, akrilna boja za beton na medijapanu, 2019.

Izvor: autorica

Slika 11. Autorski rad, *Slika "2"*, akrilna boja za beton na medijapanu, 2019.

Izvor: autorica

Slika 12. Autorska fotografija, skica za diplomski rad, fotografija, 2023.

Izvor: autorica

Slika 13. Autorska fotografija, skica za diplomski rad, fotografija, 2023.

Izvor: autorica

Slika 14. Autorska fotografija, skica za diplomski rad, fotografija, 2023.

Izvor: autorica

Slika 15. Diplomski rad *Zaustavljene strukture*, akrilna boja za beton na medijapanu, 2023.

Izvor: autorica

Slika 16. Diplomski rad *Zaustavljene strukture*, akrilna boja za beton na medijapanu, 2023.

Izvor: autorica

Slika 17. Diplomski rad *Zaustavljene strukture*, akrilna boja za beton na medijapanu, 2023.

Izvor: autorica